

som farlig for sine Omgivelser. Og nu er det saaledes, og ikke et Menneske tænker paa at forandre dette Forhold. Jeg er sikker paa, at hvis man overfor Snapsen vilde tænke paa en à jour Føring, der gik ud paa at bringe dens Pris tilbage til det oprindelige Udgangspunkt, dog saaledes, som en à jour Føring maatte føre med sig, med en Fordobling eller Tredobling, vilde et saadant Forslag ikke faa en eneste Stemme hverken i dette høje Ting eller i det andet Ting. Der kan man se, Livets haarde Nødvendighed er meget stærkere end Slagord. Derfor tror jeg ogsaa, man kommer ind paa en forøget indirekte Beskatning, som man nu det længst mulige søger at værge sig imod; jeg tror, det simpelt hen bliver nødvendigt.

Med Hensyn til den øjeblikkelige overmaade sørgelige Situation staar det saaledes for mig, at alt, hvad der vil en god og fornuftig Udvikling i dette Land, maa samles — ikke paa den Maade, at man giver sig et yderligt Standpunkt i Vold, men paa den Maade, at man bøjer Villierne mod hinanden; de yderliggaaende Udtalelser uddyber kun yderligere Situationen og kan aldrig nogen Sinde være medvirkende til at naa et godt Resultat. Det beklagelige er jo, at der er fremkommet en vis Antagonisme mellem Landbruget paa den ene og Byerhvervene paa den anden Side, noget, der i høj Grad burde være undgaaet; og jeg maa sige, at de stærke Udtalelser fra begge Sider har ikke virket til det gode. Naar man fra Landbrugets Side taler om den unyttige, den unaturlige Industri, saa maa jeg have Lov til at sige, at det er en overmaade naturlig og nyttig Industri; der kan paatage sig den Opgave, som vi ikke kan magte: at optage Befolkningsoverskuddet. Vi indenfor Landbruget maa erkende, at dersom Industrien vilde stille os det i høj Grad ubehagelige Spørgsmaal: Kan I anbringe vore ledige Arbejdere?, maatte vi svare: Nej, vi kan ikke en Gang anbringe alle vore egne; der gaar i Øjeblikket mange Landarbejdere ledige.

Paa den anden Side finder jeg ogsaa, det er lidt trist at se, at man fra Byerhvervenes Side lader haant om den Landbrugskrise, som maaske ikke er indtruffet lige i dette Øjeblik, men som i allerhøjeste Grad er paa Trapperne, at man igen begynder at tale om det Landbrug, som altid hyler og siger, at Landbruget burde have lagt op af det store Overskud fra Krigsaarene. Det er akkurat den samme Anke, som rettes af Landbruget overfor Industrien. Jeg tror ikke, man skal lade haant om en Landbrugs-

krise, for den vil muligvis have endnu mere skæbnesvangre Følger end den nuværende Krise, idet alt i Landbruget arbejder i store Bølgelinier og ikke i Siksaklinier. Hvis der, hvad jeg desværre meget vel kan tænke mig, kommer en virkelig Landbrugskrise, vil det vare meget længe, inden den overvindes. Det har vi set i de elendige Tider i 90erne; det varede længe, inden Landbruget rettede sig.

Jeg mener i det hele taget, at alle gode Kræfter bør samles i Arbejdet for at afhjælpe den nuværende Situation. Jeg er selvfølgelig ganske enig med den højtærede Statsminister, naar han i Odense udtalte, at han ikke kunde indse, at det var mere doktrinært at holde paa Frihandel end paa Beskyttelse. Det er selvfølgelig rigtigt, men en anden Ting er, om man overhovedet naar noget som helst ved at hæfte sig ved Anskuelse, som med god Ret kan gøres gældende under normale Forhold. Tiden er sikkert saa unormal, at man kommer til at se ganske bort fra sine Passioner. Jeg kan selv godt se, at det smukkeste og naturligste er Frihandel; men der kan jo komme Øjeblikke, hvor man maa sætte sine egne Synspunkter og Sympatier til Side og se, hvorledes der kan raades Bod paa Forholdene under en saa ganske ekstraordinær Situation som den nuværende. Vi har aldrig oplevet en saadan Situation, og jeg tror ikke, jeg har Uret, naar jeg siger, at vi ikke vil komme til at opleve den en Gang til. Derfor tror jeg ogsaa, man maa tage hele denne Situation op til en alvorlig Drøftelse og, som sagt, sætte alt andet til Side for at opnaa et godt Resultat.

Der har været megen Tale om en à jour Føring af Toldloven. Jeg vilde ønske, at dette bestemt formulerede Krav var fremkommet noget før, jeg tror, at man vanskeligt kunde have siddet et saadant Krav overhørig, og jeg maa sige, at alle frihandelsvenlige Elementer i Befolkningen kunde uden at gøre Brud paa Doktriner have taget dette Spørgsmaal op til alvorlig Overvejelse, thi alt det, som i 1908 fandtes værdigt til en Beskyttelse som Værn for den eller den Erhvervsgrens Trivsel, er jo ikke blevet ringere i Aarenes Løb, og med à jour Føring tænker man jo ikke paa en forøget Beskyttelse, men simpelt hen paa at tage Tidens Tegn i Betragtning. Det var ikke uden Interesse, man hørte eller læste om de Udtalelser, der faldt paa det store Møde i Studenterforeningen, hvor Justitsministeren paa en vis Maade gik ind paa Tanken, idet han sagde: Denne Tale om en à jour Føring